

den mathematifke og den egentlig clasfifke sproglige Underviisning; thi ihvorvel det maa indrømmes, at der ogsaa i mange mindre Fag og i mange enkelte Fag af og til kan vise sig en ganske særlig Dplagthed for det Ene eller det Andet, troer jeg dog, at Enhver, der har havt Noget med Skoler at gjøre, vil give mig Ret i, at der Intet er, som mere bestemt træder frem og kan forfølges end netop den forffjellige Lethed og Bekvemmelighed til at beffjæftige sig med Sprog — navnlig de gamle Sprog paa den ene Side og Mathematifk paa den anden Side. Følgen deraf er netop den, at man ved at kræve Mathematif af dem, der ikke have Dplagthed dertil, i samme Maal som af de andre, lægger paa en Deel af Eleverne en overordentlig tung Byrde, som slet ikke føles af de andre, og paa den anden Side kommer til om ikke paa samme Maade saa dog paa en omtrent lignende Maade at lægge en Byrde paa dem, der i Modfætning til de første ikke føle Dplagthed med Hensyn til Sprog. Dette har netop været den egentlige Anledning her som andetsteds til, at man har søgt fremkaldt Abffillelsen, thi vi bevæge os jo ikke her paa et Omraade, som er os alene forbeholdt; tvertimod har det samme Spørgsmaal paa samme Maade bevæget sig rundt omkring i andre Lande, og den Hovedbetragtning, som jeg her har nævnt, er anerkjendt som den, hvorfra det egentlige Udgangspunkt maa tages. Jeg har i den Henseende havt Leilighed til at sætte mig temmelig nøie ind i de forffjellige Forhold i andre Lande; men jeg skal idetmindste ikke for Diebliffet komme videre ind derpaa, uden i alt Fald ved en Henpegen paa, hvad der ligger os nærmest, nemlig paa, hvad der er foregaaet i Norge, hvor denne Sag er bleven behandlet med en ganske overordentlig Grad af Omhyggelighed. Den er bleven bragt ind til Forhandling paa Storthinget, ligesom den nu her indbringes for Rigsdagen, og den har vistnok i visse Henseender faaet et Udfald, som man maaskee ikke har været tilfreds med; men dette berører ikke det Forhold, vi for Diebliffet dvæle ved. Sagen er bleven behandlet i Storthinget, og det gjælder her

som ved faamange andre Leiligheder, at alle Sammenligninger med fremmede Lande i Reglen halte betydeligt, idet der gives faa mange Særegenheder, som man enten ikke kjender, eller som man ikke er opmærksom paa, naar man vurderer fremmede Forhold; men det har dog en større Betydning, naar Sammenligningen skeer med et Land, som i alle væsentlige Henseender vistnok kan sammenlignes med vort og har havt Udvikling i mange Retninger — ogsaa hvad Skolevæsenet angaaer — tilfælles med os i mange Tider. Saaledes er netop ogsaa der Udgangspunktet for den nye Skoleordning den Lættelse, som vil tilveiebringes ved Abffillelsen navnlig i den Retning, hvor Skolens Trang og de Erfaringer, man har gjort, have henpeget derpaa, og det er ganske overensstemmende med, hvad der her foreligger. Derimod maa jeg tilstaae at den Abffillelse med en tredobbelt Basis, hvorved man skulde have det saakaldte nordiske eller oldnordiske Studium — hvad man nu vil kalde det — med ved Siden af det mathematifke og det clasfifke — denne Abffillelse, siger jeg, har man ikke noget Sted i den vide Verden forsøgt paa, og det er ikke, fordi den øvrige Verden ikke ogsaa har Noget, der vel ikke kan betegnes som oldnordisk, men betegnes ved et Tillægsord, hentet fra deres eget Sprog, og som altsaa er deres middelalderlige Sprog — thi vort Sprog gaar jo heller ikke tilbage til Oldtiden; men man er aldrig falden paa at ville basere en Skole paa et saadant særegent Studium. I Norge har man da heller ikke gjort det; man har tvertimod fra Commissionens Side erkjendt det for noget aldeles Uantageligt og er gaaet meget let hen over det som Noget, der ikke lunde være Spørgsmaal om. Det, der var Tale om, var at optage det Oldnordiske som et Fag og derved skaffe en Veiledning i og Kjendskab til Sproget og den oldnordiske Litteratur osv., hvilket synes ganske naturligt at maatte sættes i Forbindelse med Modersmaalet. Skjøndt der har været forffjellige Meninger om, hvorvidt det var rigtigt at gjøre det her, saa vil man dog finde, at Lovforslaget ikke ganske forbigaaer denne Tanke, den er optagen med i Forbindelse med Modersmaalet. Men